

Prof. Dr. K. SCHILDER †

Het grote leed dat in ons leven kwam en dat niet is af te schudden noch te verdringen, dat ons telkens weer de eenzaamheid wil doen zoeken, mag ons niet verhinderen, ons volk dat zo sterk aan hem hing, te doen delen in hetgeen de Here God wilde, dat onze mede-arbeider Schilder de laatste tijd van zijn leven overkomen zou.

Tegen het einde van het vorig jaar zagen, wie dagelijks met hem omgingen, dat er iets begon te haperen. Even scherp als steeds het oordeel, even trouw het geheugen, even opwekkend zijn blijmoedigheid, even vurig zijn geestkracht, energie, ijver, werklust: er was nog zo heerlijk veel te doen, er moest nog, als 't God beliefd, zo veel gestreden, er moest nog zoveel bevestigd en versterkt worden. En bij 't voortgaan zag hij al klaarder en dieper, gelijk hij zes jaar geleden zei: „Ik heb nu vijftig jaar van mijn leven gelezen en geleerd, en nu begin ik hier en daar een heel klein beetje licht te zien; misschien geeft de Here mij nog op z'n meest zeg vijftien jaar om te werken, dan zal mijn tijd hier beneden wel voorbij zijn — kort, maar wat een aansporing, de tijd te gebruiken!”

Korter dan hij bevroedde: het zwakke vlees kon de gewillige geest niet bijhouden. Zijn hart, de motor van 't overigens buitengewoon sterke lichaam, maar waarvan in overmaat van arbeid de nachten in, vaak de nacht dóór te veel gevegd was, begon tekenen te tonen van verzwakking: de verlangde diensten konden niet meer opgebracht worden; traplopen, fietsen, tenslotte snelle temperatuurwisseling veroorzaakten een aanhoudend kuchen, dat het afgematte hart nog te meer opjoeeg en bezwaarde. Toch zette hij dóór, zichzelf de ernst van de toestand niet bewust; het antwoord „goed!” was stereotiepe reactie op de vraag naar zijn toestand. Maar tenslotte bewilligde hij toch in specialistenonderzoek: een onzer zou hem, om alle onnodige vermoeienis te voorkomen, met 'n gaarne ter beschikking gestelde auto naar Utrecht geleiden, en bij hem blijven.

Deze week zou dit onderzoek plaats vinden; 't is wel gehouden, maar onze broeder kon de reis niet meer maken. De specialist kwam aan huis, want in de nacht van Donderdag op Vrijdag had onze broeder ontzettende benauwdheden door te maken: hij dacht te zullen sterven, en verklaarde later, gebeden te hebben dat de Here hem herhaling mocht sparen, welke bede onze trouwe hemelse Vader genadig heeft willen verhoren.

De uitslag van het onderzoek was: geen direct levensgevaar, zover men kon constateren; maar verzwakte hartsplijer, en daarom zes weken volkomen rust.

Hoe vurig hoopten en baden wij, dat deze rust het zo zeer gewenste resultaat mocht hebben!

Onze broeder boog het hoofd, hoeveel het hem kostte: hij wilde wel, wat God wilde.

J.J. Zaterdagmorgen kwam eerstondergetekende bij hem om naar gedacht werd tijdelijke beschikkingen te treffen inzake de colleges, het secretariatschap van het College van Hoogleraren dat hij bekleedde, het werk voor „De Reformatie”, enz.

Wel was 't geen onze broeder had doorgemaakt in kleur én gelaatsuitdrukking merkbaar, maar hij sprak vlot en zonder moeite. En hij zei: „Als 't eens zó mocht gaan, dat de wereld zou zeggen: 't loopt mis, dan loopt het toch goed. 't is tussen de Here en mij alles in orde. Ga ik heen, dan ga ik heen naar Christus”.

Diezelfde nacht éven onwel, maar de ontboden arts bevond de pols rustig. Anderhalf uur later de aaneeng van een benauwdheid, maar ook niet meer dan het eerste begin, en hij ontaliep... om onbeschrijfelijk zalig te ontwaken. Een grote, diepe vrede ligt over zijn gelaat.

Van het speeltuig is een snaar: de schoonste, de beste, de klankrijkste, plotseling gesprongen. De andere snaren trillen, deunen mee.

De Speelman werpt het instrument niet weg. Hij speelt dóór. En de toon, die hier afbraak wordt onderbroken, alleen nu volkomen zuiver en vol, elders in de kerk gehoord.

De God aller vertroosting moge de weduwe en haar kinderen tot een woning zijn. Hij moge de familie en ons allen, die met haar treuren, dragen gelijk Hij eens Zijn volk Israël deed: gelijk een man zijn zoon draagt.

Wij, zijn collega's, weten van droefheid nauwelijks, wat we doen.

Maar de Heer zal uitkomst geven. Hij zal ons de weg bereiden, en onze voeten vast maken.

Broeders, bidt voor ons!

Het college van hoogleraren:

P. DEDDENS.
B. HOLWERDA.
C. VEENHOF.
H. J. JAGER.

Het sterven in Christus van Professor Schilder EEN OPPORTUNUM AUXILIUM

„Gedachten vermenigvuldigen zich, herinneringen dwarrelen dooreen”. Zo begon een artikel in „De Reformatie” van 29 Mei 1948 van een Theologisch student, na het sterven van professor Greijdanus.

En nu, nog geen vier jaar later, na het heengaan van professor Schilder, het tweede en enig overgebleven erelid, dat ons ontviel, vermenigvuldigen zich weer onze gedachten.

En wij zoeken elkaar op om te spreken over dat ene, dat eerst nog onwezenlijk, steeds meer tot ons doordringt en bladeren in almanakken, corpnootulen en Reformatie-jaargangen, omdat het, naar professor Schilders eigen woord „moeilijk is zo onverwacht onze eigen klokken te verzetten en van schone verwachtingen een abrupt afscheid te moeten nemen”.

Op 30 November 1938 werd hem het erelidmaatschap van het studentencorps aangeboden. En hij, die nooit zijn eigen eer zocht, wees er in zijn rede bij deze gelegenheid op, dat hem deze eer gewerd als voorzitter van de reünistenorganisatie, zodat het hem levendig voor de geest stond, dat het corps niet een persoon, doch een organisatie van ouderen op deze wijze aan zich verbond.

Maar tevens bleek zijn zeer persoonlijke liefde voor het studentenleven, waar hij aan het slot opmerkte: „Ook U, amici, heb ik allang „herkend” en met wel-lust heb ik heden uw aroma weer „gesnoven”.

En wie, die professor Schilder als erelid heeft gekend, zou hier durven denken aan het zich laten aanleunen van een weidse naam, zonder er iets voor te doen of aan persoonlijkheidscultuur?

Toen wij in het najaar van 1950 door de uitspraak van het Gerechtshof te Arnhem met veel schuld en zónder naam en corpnootulen opnieuw moesten gaan bouwen, was hij het, die door een oproep in „De Reformatie” onze schulden wist te liquideren, die een naam wist te formuleren meer reformatoerisch dan de vroegere en die ons een prachtig corpnootulen aanbood.

„Een fijne avond” noemde hij de corpsvergadering van 13 October 1950, waarin dit lied bij acclamatie door het corps werd aanvaard en hij deelde onze uitbundige vreugde.

En toen verontschuldigde hij zich, dat hij door zijn drukke werkzaamheden zo weinig een vader voor zijn studenten kon zijn. „Het is zo goedkoop”, aldus prof. Schilder, „om het contact enkel en alleen te zien in het elkaar om de oren strijken onder het genot van een sigaar. De hoofdzaak van het contact ligt in het elkaar spreken over de dingen, die ons leven beheersen op de collegezaal en in het studeervertrek”.

„Op de collegezaal.....”

Hoe gaarne zag onze dogmaticus een volle zaal; hij kon er niet tegen wanneer er eens verschillende stoelen onbezet bleven. Niet omdat hij zijn eigen woorden zo belangrijk achtte, maar omdat hij tijdens het doceren behoefte had aan contact, niet met stoelen en banken, maar met mensen van vlees en bloed. Wanneer dat contact er was groeide hij meer en meer boven zijn stof uit en speelde er mee — ik zou bijna willen zeggen — in heilige ernst; als zijn betoog dan de climax naderde, moesten we ons bedwingen om niet de pen te laten rusten en alleen maar te luisteren en de woorden van z'n lippen te lezen.

Dat was tegelijk zijn strijd.

Hij wilde ons in dat levende contact meer geven, dan de kennis, die men opdoet uit dogmatische verhandelingen, wilde ons in verwondering en bewondering doen zien de implicaties en relaties van één geopenbaarde waarheid met de andere geopenbaarde waarheden. Maar tegelijk waren zijn colleges altijd wetenschappelijk en hoewel bewogen, lieten ze zich nooit „inlijsten in lyrische ontboezemingen en die alleen”.

Soms werden we ineens getroffen door een zeer persoonlijke opmerking, die ons iets meer van zijn eigen leven liet zien.

Dan merkten we in zijn gebed bijvoorbeeld, dat hij zo vurig van de Heere begeerde, dat hij bij het ouder worden helder van geest mocht blijven. Of, hij, die zich steeds bewust was, dat een mensleven zo kort is en dat er zoveel te doen is, beleed op college, — na ons kort voordien in een persoonlijk gesprek glimlachend verteld te hebben, dat hij nog zo graag een studie over het Johannes-evangelie wilde schrijven, maar dat hij daar wel niet meer aan toe zou komen — sprekend over de praedestinatie en de voorzienigheid Gods, dat het sterven in Christus is een opportunum auxilium, een geholpen worden ter bekwamer tijd. Daaraan ontleenden we ons opschrift. Want hierin ligt nu ook onze troost.

Terwijl wij nog in grote verslagenheid zeggen: „Wij kunnen niet zonder professor Schilder”, moeten en mogen we zijn belijdenis overnemen, dat ook dit sterven was een geholpen worden ter bekwamer tijd.

Wanneer professor Schilder in z'n bestrijding van nominalisme en Barthianisme ons steeds weer liet zien, dat God geen God van willekeur is, geen zinloos spel speelt met z'n kinderen, dan was steeds weer zijn argument: „De Schrift zegt: Alzo betaamde het God te handelen”.

Zondag 23 Maart betaamde het God om naar zijn verkiezing en voorzienigheid in zijn rust te doen ingaan onze Hoogleraar en erelid, die wij in corpsverband bij bijzondere gelegenheden met schroom „amice” noemden.

En wanneer wij hem nu gedenken, dan herinneren wij ons daarbij, dat hij zelf eens schreef, dat de grootste liefdedaad onder mensen niet is ons gedenken van onze doden, maar het gedenken van onze doden aan ons. „Want onze doden kennen de wegen van ziel en geest; de laagten, de lagen, de listen, de halfheid en de traagheid dus OOK van ónze ziel, die kennen ze, nu ze heengegaan zijn, beter dan toen ze nog bij ons waren, beter ook dan wijzelf, die nog niet in hun school-van-volleerden zijn toegelaten”.

Hij is thans toegelaten in die „school-van-volleerden” en zal eens onder de eersten zijn, die ons „begroeten in de eeuwige tabernakelen”. Niet om ónze liefde, maar om Gods werk in onze liefde, dat hij ziet en bewondert. Hij groet niet ons, maar Gods werk in ons.

W. VIS, praetor h.t.,

van de Senaat van „Fides Quadrat Intellectum”.

Puraque in veste sacerdos

(Een priester in een rein gewaad)

Dat Lauwerszee en Schelde's baeren
Zich hangends hoofts in rouwe kleen,
En hunnen druk te zaemen paeren,
Nu Kampen's zoon legt overleên:
De herder, die zijn kudde leide,
Haer drenkte in eene versche beek,
En voerde in groene klaverweide,
Den rougalm wekt van streek in streek.
Waer heeft de trou ooit uitgeblonken
Zoo heerlijk gelijk in hem,
Die kille harten kon ontvonken
En rotsen breeken met zijn stem?
Hy quam ten preckstoel aengetreden,
Een engel, en geen mensch gelijk,
In deftige en godtvruchte zeden,
In spoet en onspoet even rijk.
Het lasteren leedt hy geduldigh,
Naer 't voorbeeld van 't gekruiste Lam,
Aen ergenis noch opspraak schuldigh,
En tegen niemand stuur noch gram.
Hy hielt met waeken en gebeden
Standvastigh en geduhrig aen,
En zocht de kruisbaen op te treden,
Waer langs Godts Zoon is voorgegaen.
Het lust hem 't krankbedt te bezoeken,
Te troosten in den lesten noot,
En hielt gesprek met stomme boeken,
In yver nooit verkoelt noch bloot.
Toen 's levens krachten hem begaven,
De geest van flauwte allengs bezweek,
Vloogh hy met blydschap in Godst haven,
Een uitgang, die geen doot geleek.
Nu juicht en triomfeert hy boven
By d'Engelen in't hemelrijk:
Wy leggen hier om laegh verschoven,
En weenen droevigh op zyn lijck.
De milde hemel wil het geven
Dat wy ons spieglen aen zijn ent,
En volgen op zyn stichtigh leven,
By Godt en d'Engelen bekent.

(Vrij naar Vondel)

Deelneming uit Amerika

Innige deelname in het verlies van K.S.

Isaiah six verse one

de predikanten:

BLANKESPOOR.
KOK.
DE JONG.
CAMMENGA.
DE WOLF.

Expressing our sympathy in the loss of K.S.

Second kings 2 verses 12 and 13

H. HOEKSEMA and colleagues